

Evaluering mellom evidens og kasuistikk.

Sett fra en oppdragsforskners ståsted

Knut Fossetøl ♦ AFI - HIOA ♦ Gardermoen 24.9.2015

Hva skal jeg snakke om?

- ◆ Hva er programteori?
- ◆ Eksempel på en intervensjon som mangler programteori: «Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier»
- ◆ Mangelen på programteori er regelen, mer enn unntaket
- ◆ «Vi trenger ikke å vite hva vi gjør, så lenge vi er sikre på at vi vil det vi gjør»
- ◆ Noen positive utviklingstrekk og veien videre

Hva er programteori?

- ◆ Teori
- ◆ Abstraksjon
- ◆ Gjenbruk av tidligere utviklede begrepsmessige plattformer
- ◆ Modellbygging
- ◆ Tillit
- ◆ Avveining mellom konkurrerende hypoteser
- ◆ Organisert skepsis

Referanse:

Ray Pawson, *The science of evaluation. A realist Manifesto*, Sage 2013

Eksempel «Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier»

- ◆ Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier. Konkurransen med forhandling. Kunngjort i DOFFIN-basen 18.6.2015. Arbeids- og velferdsdirektoratet v/Tjenesteavdelingen.
- ◆ Tone Fløtten og Anne Skevik Grødem, *Helhetlige tiltak mot barnefattigdom. En kunnskapsoppsummering*. FAFO-rapport 2014:18
- ◆ Karin Gustavsen, Hilde Dalen, Siri Myhre Haug, Sissel Kruuse-Meyer, *Hortensia. I partnerskap for fattigdomsbekjempelse*. TF-rapport 2012: 299

«Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier» forts.

Mekanismer som kan påvirke barnefattigdom positivt

- ◆ Tett oppfølging
- ◆ Myndiggjøring
- ◆ Kompetanse og egnethet
- ◆ Koordinering og samarbeid på tjenestesiden
- ◆ Helheten, snarere enn enkeltdelene, gir effekt

«Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier» forts. Hortensia – prosjektet

◆ MÅL:

Bekjempe fattigdom blant barn og unge

◆ SPESIFIKKE MÅL:

«På *modellnivå* var målet a) Samordning og koordinering av tiltak for fattigdomsutsatte barnefamilier. b) Koordinering av tjenester for å sikre en mest mulig effektiv utnyttelse av ressurser. c) Sikre et forutsigbart tjenesteapparat for både brukere og ansatte.

Virkemidler - Seminarer og møter, rådgivningsgrupper og koordinerende team, formalisert samarbeid

På *metodenivå* var målet: Utvikle praksismetode for økt selvhjelpenhet blant foreldre gjennom aktiv og reell brukermedvirkning».

Virkemidler: Grupper for barn med psykiske problemer, for sosialt isolerte foreldre, dialoggrupper for innvandrere, terapigrupper for unge som slet med videregående skole.

MÅLGRUPPE:

Foreldre som mottar sosialhjelp og dropouts/skolevegrevne

«Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier» forts.

En oppsummering

- ◆ Evalueringsutlysningen er rigget etter alle kunstens regler, men mangler en programteori
- ◆ Kunnskapsoppsummeringen viser liten interesse for de virksomme mekanismene i de intervensjonen de beskriver
- ◆ De tiltakene som er beskrevet i intervensjonen synes også å mangle en artikulert forståelse av hvordan det de gjør i tiltaket skal føre til de ønskede resultatene

Mangelen på programteori er regelen og ikke unntaket?

- ◆ Det brukes lite tid på å utvikle intervensjonene som skal evalueres
- ◆ I den grad det finnes programteori er den dypt vevet sammen med kontekst
- ◆ Det er viktigere å teste, enn å finne ut hva vi tester

«Vi trenger ikke å vite hva vi gjør så lenge vi er sikre på at vi vil det vi gjør»

- ◆ Alarmfunksjonen
- ◆ Maskinbyråkratifunksjonen
- ◆ Sosialt arbeid-funksjonen

Eksempler på nytenkning... og veien videre

◆ Eksempler på nytenkning...

- * Hos oppdragsgiverne (markedet etterspør det)
- * Hos forskerne
- * Institusjonelt – jf HIOA/SVA

◆ og veien videre

- * Bestillerne av forskning vil spille en nøkkelrolle
- * Se sektorenes FOU diskusjoner i sammenheng
- * Utvikle en forvaltningspolitikk for området
- * Forskere som tilhører ulike «programområder» og metodologiske regimer må søke sammen